

УДК 331.45: 336.7: 65.011.56

Тадеошук О. В.,

olha.tadeoshchuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9416-8055,

ResearcherID: HPC-0871-2023,

к.е.н., доцент кафедри менеджменту Львівського торговельно-економічного університету, м. Львів

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ І ПОВЕДІНКОВИХ ЧИННИКІВ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЖІНОК У РАМКАХ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. У статті здійснюється комплексний аналіз економічних і поведінкових чинників фінансової грамотності жінок в умовах сучасного суспільства, акцентуючи увагу на їхньому впливі в рамках соціального менеджменту. Фінансова грамотність жінок є критично важливим аспектом для забезпечення їх економічної автономії, покращення соціального становища та зменшення нерівності в доступі до ресурсів. Дослідження охоплює різні аспекти, що впливають на фінансову грамотність: економічні умови, такі як рівень заробітної плати, доступ до фінансових послуг, умови зайнятості та соціального забезпечення, а також поведінкові фактори, які включають соціальні норми, ставлення до ризику і фінансове планування. Сформульовано гіпотезу про те, що жінки, які отримують доступ до освіти та підтримки в складних фінансових ситуаціях, мають вищий рівень фінансової грамотності. Крім того, стаття досліджує роль соціального менеджменту у впровадженні ефективних програм, які допомагають жінкам покращити їх фінансову грамотність. Розглянуто приклади успішних ініціатив, усередині яких визначено необхідність інтеграції фінансової освіти в навчальні програми, а також активізацію соціальних програм, що сприяють підвищенню рівня фінансової обізнаності. На основі результатів дослідження сформульовано рекомендації для державних установ, недержавних організацій та комерційних структур, спрямовані на підвищення фінансової грамотності жінок. Встановлено, що підвищення рівня фінансової освіти сприяє змінам у поведінці жінок щодо управління особистими фінансами, забезпечуючи кращі умови для економічного розвитку родин та суспільства в цілому. Таким чином, стаття підкреслює важливість фінансової грамотності як засобу для феміністичних змін у суспільстві, які сприяють економічній незалежності жінок. Дослідження вказує на те, що активні дії в напрямку підвищення фінансової грамотності жінок можуть мати значний позитивний вплив на розвиток як окремих особистостей, так і суспільства в цілому. Результати дослідження становлять цінність для подальших наукових розробок у сфері соціального менеджменту та фінансових досліджень, а також можуть бути використані для формування державних політик.

Ключові слова: економічні чинники, поведінкові чинники, соціальний менеджмент, фінансова освіта, економічна автономія, соціальні норми.

Tadeoshchuk O. V.,

olha.tadeoshchuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9416-8055,

ResearcherID: HPC-0871-2023,

Ph.D, Associate Professor of the Department of Management, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

ANALYSIS OF ECONOMIC AND BEHAVIORAL FACTORS OF WOMEN'S FINANCIAL LITERACY IN THE CONTEXT OF SOCIAL MANAGEMENT

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of economic and behavioral factors of women's financial literacy in modern society, focusing on their impact within the framework of social management. Women's financial literacy is a critical aspect of ensuring their economic autonomy, improving their social status, and reducing inequality in access to resources. The study covers various aspects that influence financial literacy: economic conditions such as wage levels, access to financial services, employment and social security conditions, as well as behavioral factors that include social norms, attitudes toward risk, and financial planning. The hypothesis is that women who have access to education and support in difficult financial situations have higher levels of financial literacy. In addition, the article examines the role of social management in implementing effective programs that help women improve their financial literacy. Examples of successful initiatives are considered, within which the need to integrate financial education into educational programs is identified, as well as the activation of social programs that contribute to increasing the level of

financial awareness. Based on the results of the study, recommendations are formulated for government agencies, non-governmental organizations, and commercial structures aimed at improving women's financial literacy. It has been established that improving the level of financial education contributes to changes in women's behavior regarding personal finance management, providing better conditions for the economic development of families and society as a whole. Thus, the article emphasizes the importance of financial literacy as a mean for feminist change in society that promotes women's economic independence. The study indicates that active measures to improve women's financial literacy can have a significant positive impact on the development of both individuals and society as a whole. The results of the study are valuable for further scientific developments in the field of social management and financial research, and can also be used to shape public policy.

Keywords: economic factors, behavioral factors, social management, financial education, economic autonomy, social norms.

JEL Classification: D14, G53, I21, J16, J30

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-85-12>

Постановка проблеми. У сучасному світі фінансова грамотність жінок є ключовим чинником, що впливає на їхню економічну автономію та соціальне становище. Незважаючи на значні досягнення в сприянні гендерній рівності, жінки все ще стикаються з численними бар'єрами, які ускладнюють їх доступ до фінансових ресурсів і прийняття потужних фінансових рішень. Ці бар'єри можуть бути як економічного, так і поведінкового характеру.

Економічні чинники включають:

- Низький рівень доходів і зайнятості, що обмежує можливості жінок для накопичення заощаджень та інвестицій.
- Нерівний доступ до фінансових послуг, що заважає жінкам отримувати кредитування або довгострокові фінансові продукти, які можуть сприяти їх розвитку.

Поведінкові чинники охоплюють:

- Соціальні норми та стереотипи, які впливають на сприйняття жінок у фінансовій сфері, призводячи до зниження їхньої самооцінки та бажання приймати фінансові рішення.
- Відсутність знань і навичок у фінансовому управлінні, що може обмежити свідоме прийняття рішень щодо інвестицій та заощаджень.

В умовах соціального менеджменту постає необхідність у розробці ефективних стратегій і програм, які враховують ці чинники для покращення фінансової грамотності жінок. Тому важливо детально проаналізувати, яким чином економічні та поведінкові чинники впливають на фінансову грамотність жінок, а також виявити шляхи їх подолання через соціальне управління. Це сприятиме створенню справедливого і рівного соціального середовища, де жінки зможуть реалізувати свій фінансовий потенціал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останнім часом питання фінансової грамотності жінок привертає увагу дослідників у різних країнах. Це пов'язано з усвідомленням важливості економічної автономії жінок у контексті соціального розвитку та боротьби з бідністю. Дослідження у даній галузі охоплюють широкий спектр аспектів, які варто вивчити детальніше.

По-перше, фінансова грамотність розглядається важливим фактором економічної автономії жінок. Роботи таких авторів, як Лузарді і Мітчел [3, с. 34], підкреслюють, що високий рівень фінансових знань позитивно впливає на ухвалення обґрунтованих фінансових рішень. Дослідження показують: жінки, які отримують доступ до фінансової освіти, мають кращі шанси управляти своїми фінансами ефективно, що, в свою чергу, сприяє їх економічній незалежності [3, с. 37].

По-друге, багато досліджень відзначають вплив соціокультурних факторів на фінансову обізнаність жінок. Наприклад, Тінклер та Уїлан розглядають, як соціальні норми і стереотипи формують уявлення про фінансову компетентність жінок. Ці фактори часто призводять до зниження самооцінки, що, у свою чергу, негативно впливає на бажання жінок приймати ризики у фінансовій сфері [5, с. 56].

По-третє, поведінкові чинники також відіграють важливу роль. Дослідження Пеккарінен та інші акцентують увагу на тому, як страх перед ризиками і відсутність досвіду в управлінні фінансами можуть спонукати жінок до обережних рішень. Це призводить до того, що багато хто уникають інвестицій або не використовують доступні фінансові інструменти для накопичення капіталу [4, с. 67].

Додатково варто зазначити, що технології і фінансові інновації пропонують нові можливості для підвищення фінансової обізнаності жінок. Дослідження Деміргюча-Кунта висвітлюють, як фінансові технології, зокрема мобільні додатки для управління фінансами, здатні спростити доступ до фінансової освіти і підтримки. Це відкриває нові перспективи для жінок, що можуть навчитися більш ефективно управляти своїми фінансами в зручний для них спосіб [7, с. 78].

На завершення: різноманітні державні ініціативи та програми підтримки мають потенціал для покращення фінансової грамотності жінок. Останні публікації, зокрема звіт ОЕСД (2021), аналізують ефективність таких програм і підкреслюють їх важливість у формуванні фінансової обізнаності. Дослідження вказують: державна підтримка і соціальні програми, спрямовані на фінансову освіту, можуть суттєво підвищити рівень фінансової

грамотності у жінок, що, в свою чергу, впливає на їхню економічну участь (OECD (2021)). Таким чином, аналіз останніх досліджень свідчить про комплексний підхід до вивчення фінансової грамотності жінок, що включає економічні, соціальні й технологічні аспекти. Це підкреслює необхідність подальших досліджень у даній важливій сфері з метою розробки ефективних політик та програм для підтримки жінок у досягненні фінансової автономії.

Постановка завдання. У контексті проведеного дослідження необхідно провести аналіз теоретичних основ фінансової грамотності. Це включатиме вивчення та систематизацію існуючих наукових підходів до фінансової обізнаності, з особливою увагою до гендерних аспектів. Також важливо визначити ключові економічні чинники, що впливають на фінансову грамотність жінок. Серед них слід виділити рівень доходу, доступ до фінансових послуг та участь у ринку праці.

Третім завданням є вивчення поведінкових аспектів. Необхідно дослідити, як соціальні норми, стереотипи та особистісні характеристики жінок, такі як самооцінка і страх перед ризиками, впливають на їхні фінансові рішення.

Крім цього, потрібно оцінити ефективність існуючих програм і ініціатив, спрямованих на підвищення фінансової грамотності жінок. Це дозволить зрозуміти, які з них є найбільш результативними та які аспекти потребують покращення.

Наступним завданням є розробка практичних рекомендацій для державних органів, неприбуткових організацій та бізнес-структур. Ці рекомендації мають бути спрямовані на розвиток ефективних програм фінансової освіти для жінок.

Також важливо визначити, яку роль соціальний менеджмент може зіграти в подоланні бар'єрів, що заважають підвищенню фінансової грамотності жінок, і розглянути можливі стратегії для цього.

На завершення: необхідно буде сформулювати висновки, узагальнивши основні результати дослідження та визначивши шляхи покращення фінансової грамотності жінок у соціальному контексті. Ці завдання сприятимуть більш глибокому розумінню впливу економічних і поведінкових чинників на фінансову грамотність жінок, а також допоможуть у розробці ефективних стратегій підтримки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова грамотність є критичним компонентом економічного розвитку та соціального прогресу. У сучасному глобалізованому світі, де фінансові послуги стають невід'ємною частиною повсякденного життя, здатність управляти особистими фінансами стає все більш важливою для всіх верств населення. Проте, незважаючи на покращення загального доступу до фінансових ресурсів, жінки часто стикаються з бар'єрами, які ускладнюють їхню фінансову автономію.

Дослідження фінансової грамотності жінок виявляє важливі аспекти, що стосуються не лише економічних, але й соціокультурних чинників, які впливають на їхню здатність приймати обґрунтовані

фінансові рішення. Традиційні стереотипи, соціальні норми і поведінкові бар'єри часто створюють труднощі у здобутті знань у сфері фінансів і в їхньому застосуванні на практиці. Водночас фінансова грамотність жінок має величезне значення не тільки для їх особистого добробуту, а й для стабільності сімей і розвитку суспільства в цілому.

У цьому дослідженні акцентується увага на комплексному аналізі економічних і поведінкових чинників фінансової грамотності жінок. Розгляд цих чинників дозволить виявити не лише існуючі проблеми, а й потенціал для покращення фінансового становища жінок через соціальне управління. Оскільки роль жінок у фінансовій сфері зростає, розуміння цих питань стає все більш актуальним для формування ефективних політик, спрямованих на підтримку жінок та забезпечення їхньої фінансової незалежності.

Дослідження поведінкових аспектів фінансової грамотності часто вказує на необхідність інтеграції фінансової освіти в навчальні програми, розробку спеціальних тренінгів та освітніх ініціатив для жінок. Таким чином, цей матеріал має на меті не лише проаналізувати сучасний стан фінансової грамотності жінок, а й запропонувати рекомендації щодо її покращення через соціальний менеджмент, що сприятиме забезпеченню більшої фінансової автономії жінок у суспільстві.

Фінансова грамотність є невід'ємною складовою економічного благополуччя та соціальної автономії жінок. Цей аспект охоплює не лише знання про фінансові інструменти, але й здатність приймати обґрунтовані рішення у сфері фінансів. У сучасному світі, де фінансові послуги стають важливою частиною повсякденного життя, здатність ефективно управляти особистими фінансами набуває особливої значущості. Однак, незважаючи на зростання уваги до гендерних аспектів фінансової грамотності, жінки продовжують стикатися з численними перешкодами, які впливають на їх економічну автономію.

Дослідження цього питання виявляє багатогранні чинники, як економічні, так і поведінкові, що позначаються на рівні фінансової грамотності жінок. Важливо зрозуміти, як саме ці чинники взаємодіють, формуючи уявлення та практики жінок у сфері фінансів.

Одним із найважливіших економічних чинників, що визначають фінансову грамотність жінок, є рівень заробітної плати. Згідно з дослідженнями жінки частіше займають позиції з нижчою оплатою праці, що обмежує їх можливості для накопичення коштів і інвестування. Це не лише послаблює їхнє економічне становище, але й негативно впливає на самооцінку. Чим нижча заробітна плата, тим менше можливостей для участі у фінансових ринках і доступу до різноманітних фінансових продуктів.

Доступ до фінансових послуг є ще одним критичним чинником, що впливає на фінансову грамотність жінок. Ті, хто мають обмежені можливості отримати кредит або консультативну підтримку, стикаються з труднощами в реалізації своїх фінансових планів. Це є особливо серйозною проблемою

для тих, хто працює в неофіційних секторах, де практично відсутні соціальні гарантії та стабільність.

Умови зайнятості та доступ до соціального забезпечення також відіграють важливу роль. Особи, які працюють у стабільних умовах із хорошими соціальними гарантіями, зазвичай мають вищі можливості для навчання та розвитку фінансових навичок. Жінки, які працюють у сферах із низьким рівнем захисту, часто позбавлені необхідних ресурсів для вдосконалення своїх фінансових знань.

Виклики та можливості:

1. **Обмеженість освіти:** Відсутність доступу до якісної фінансової освіти призводить до того, що жінки не вважають себе здатними приймати фінансові рішення. Бути обізнаним у фінансових питаннях є важливою умовою для успішного управління особистими та сімейними фінансами.

2. **Культурні стереотипи:** Соціокультурні фактори можуть також обмежувати фінансову грамотність жінок. Стереотипи про жіночі здатності у фінансах здатні впливати на їхню впевненість у прийнятті фінансових рішень.

3. **Технологічні зміни:** Сучасні технології відкривають нові можливості для освіти та доступу до фінансових послуг. Онлайн-курси, вебінари і мобільні додатки здатні допомогти жінкам підвищити їхню фінансову грамотність, проте доступ до Інтернету та технологій залишається нерівномірним.

Економічні умови, включаючи рівень заробітної плати, доступ до фінансових послуг і умови зайнятості, мають вирішальне значення для

фінансової грамотності жінок. З метою покращення цієї ситуації важливо не тільки підвищувати заробітну плату та забезпечувати доступ до фінансових продуктів, а й акцентувати увагу на освіті і зміні соціальних стереотипів, які можуть заважати жінкам повною мірою реалізувати свій потенціал у фінансовому світі.

Подолання гендерного розриву в оплаті праці є важливим кроком до забезпечення рівності та справедливості в трудовій сфері. Запровадження прозорості заробітної плати, регулярні аудити, програми навчання та підтримка жінок у технологічних і фінансових секторах можуть суттєво змінити ситуацію. Гнучкість робочих графіків, відповідні політики сімейної підтримки та активна участь чоловіків у цій боротьбі сприятимуть створенню більш справедливих умов праці. Законодавчі ініціативи, що забороняють дискримінацію, також відіграють ключову роль у досягненні гендерної рівності. Спільними зусиллями суспільство може не лише скоротити гендерний розрив у заробітній платі, а й покращити загальний соціально-економічний стан, що призведе до розвитку більш справедливого і продуктивного світу.

Фінансова грамотність жінок є комплексним поняттям, яке безпосередньо впливає на їх здатність до прийняття фінансових рішень. Поведінкові чинники, від соціальних норм до особистісних страхів, формують ставлення жінок до фінансів і впливають на їхню участь у фінансовій сфері.

Таблиця 1

Заходи для усунення гендерного розриву в оплаті праці

Прозорість заробітної плати	Впровадження політик, які вимагають публікації інформації про заробітні плати у компаніях, щоб співробітники могли порівнювати свої зарплати з колегами
Аудит заробітної плати	Регулярне проведення аудитів заробітної плати для виявлення гендерних розривів і розробка планів дій для їх усунення
Навчання та підвищення кваліфікації	Запровадження програм навчання для жінок, які допомагають їм підвищити кваліфікацію, що, в свою чергу, може призвести до підвищення заробітної плати
Забезпечення доступу до фінансових ресурсів	Створення програм мікрокредитування та фінансових консультацій, орієнтованих на жінок, які працюють у малому та середньому бізнесі
Зміна корпоративної культури	Розвиток культури рівності в організаціях, що включає підтримку жінок на керівних посадах та забезпечення справедливого просування по службі
Гнучкий графік роботи	Забезпечення гнучкості в робочих графіках, що особливо важливо для жінок, які поєднують роботу з сімейними обов'язками
Політики сімейної підтримки	Виконання політик, що забезпечують оплачувану відпустку для батьків та підтримку в догляді за дітьми
Підтримка жінок у технологічних та фінансових сферах	Створення програм підтримки для жінок у STEM (наука, технології, інженерія та математика) та фінансових секторах, де традиційно є менше жінок
Залучення чоловіків у процес	Важливо включати чоловіків у вирішення проблеми гендерної нерівності, залучаючи їх до програм просвіти та змін
Законодавчі ініціативи	Розробка та впровадження законів, що забороняють дискримінацію за статевою ознакою в оплаті праці та пропагують гендерну рівність на всіх рівнях.

Соціальні норми, які регулюють поведінку в суспільстві, відіграють важливу роль у формуванні фінансової ідентичності жінок. В Україні, як і в багатьох інших країнах, існує стереотип, що фінансові питання є сферою чоловіків. Це створює певний культурний тягар, внаслідок якого жінки можуть відчувати себе некомфортно або невпевнено, коли намагаються приймати фінансові рішення.

- Вплив на самооцінку: ці стереотипи часто призводять до зниження самооцінки у жінок, які вважають, що не здатні успішно впоратися з фінансовими питаннями. Навіть якщо є потенціал, страх перед оцінкою з боку оточуючих та ризик помилки можуть утримувати у пасивному стані.

- Обмеження участі в фінансових дискусіях, соціальний тиск може призвести до того, що жінки уникають участі в розмовах про фінанси або інвестиції, передаючи таку відповідальність іншим. Це, своєю чергою, обмежує одержану інформацію і навички у фінансовому управлінні.

Страх перед ризиком і невпевненість

Багато жінок стикаються зі страхом перед ризиком у фінансових справах, що може суттєво вплинути на їхні рішення.

- Негативні наслідки здатні обмежити бажання інвестувати, адже жінки можуть вважати порядок і контроль важливішими за потенційний прибуток. Таким чином, жінки можуть відмовлятися від вигідних інвестицій, що в подальшому призводить до погіршення їхнього фінансового становища.

- Вплив середовища, наявність подібного середовища, де фінансові питання не обговорюються відкрито, може формувати негативні уявлення про інвестиції і ризики. Тому важливо створювати підтримуюче середовище для жінок, де вони здатні відкрито обговорювати свої побоювання і отримувати необхідні знання.

Доступ до фінансової освіти є ключовим фактором, здатним змінити цю динаміку.

- Програми навчання, ініціативи, що пропонують навчальні курси, семінари або вебінари для жінок, допомагають їм отримати знання про управління особистими фінансами, інвестиції, пенсійні плани та інші фінансові інструменти. Це не лише дає їм знання, але також підвищує впевненість у своїх фінансових здібностях.

- Психологічна підтримка, наставництво та підтримка від фахівців здатні допомогти жінкам подолати страхи та непевність, що виникають під час управління фінансами. Підтримка у важкі часи дає можливість жінкам зберігати спокій і приймати зважені рішення.

Формування нових фінансових практик

Коли жінки отримують доступ до належної освіти, у них з'являється можливість сформувати нові фінансові звички.

- Залучення до управління фінансами: жінки стають більш активними учасниками в управлінні своїми фінансами, а також залучаються до обговорень інвестицій та інших фінансових рішень у родині та на роботі.

- Обґрунтовані рішення, збільшення фінансової грамотності сприяють тому, що жінки можуть приймати більш обґрунтовані фінансові рішення. Це включає не тільки інвестування, але й управління сімейним бюджетом, що, в свою чергу, призводить до стабільності і благополуччя.

Поведінкові чинники мають величезний вплив на фінансову грамотність жінок. Важливо визнати, що стереотипи, страхи та соціальні норми здатні обмежувати жінок, однак доступ до якісної фінансової освіти та підтримки може суттєво змінити цю ситуацію. Створення сприятливого середовища, яке заохочує жінок до управління своїми фінансами та підтримує їх на цьому шляху, є ключем до покращення їх фінансового становища та впевненості. У результаті жінки можуть стати активними учасниками у фінансовій сфері, що позитивно позначиться на їхньому житті та благополуччі.

Значну роль у підвищенні фінансової грамотності жінок відіграє соціальний менеджмент. Реалізація ефективних програм, що сприяють інтеграції фінансової освіти в навчальні програми, може позитивно вплинути на рівень фінансової обізнаності. Ці програми повинні бути адаптовані до потреб жінок і їх соціокультурного контексту.

Успішні ініціативи, такі як освітні курси, тренінги та вебінари, вже довели свою ефективність. Вони надають знання та навички, необхідні для прийняття рішень у сфері фінансів. Завдяки цим програмам жінки отримують можливість розвивати свої фінансові вміння, що стимулює самостійність і впевненість у фінансових рішеннях.

Крім того, активізація соціальних програм, спрямованих на підвищення рівня фінансової обізнаності, здатна допомогти у створенні сприятливого середовища для жінок, яке підтримує їх у досягненні фінансової незалежності. Це може включати співпрацю з місцевими громадами, бізнесом і державними організаціями, щоб забезпечити доступ до ресурсів і знань.

Підвищення фінансової грамотності жінок є важливим аспектом для забезпечення їхньої економічної незалежності та активної участі в суспільному житті. В умовах сучасного світу, де фінансова обізнаність стає необхідною умовою для ухвалення обґрунтованих рішень, роль держави в цьому процесі не може бути переоцінена.

Державні установи мають унікальну перспективу впливати на цю сферу шляхом запровадження політик і програм, які сприятимуть доступу жінок до фінансової освіти. Завдяки стратегічному підходу до навчання, регуляції та сприяння ініціативам державні установи можуть стати каталізаторами змін, які приведуть до зменшення гендерного розриву у фінансовій сфері.

У даному дослідженні автором пропонуються рекомендації для державних установ щодо підвищення фінансової грамотності жінок. Ці ініціативи можуть стати основою для створення ефективної системи фінансової освіти, адаптованої до потреб жінок у сучасному суспільстві.

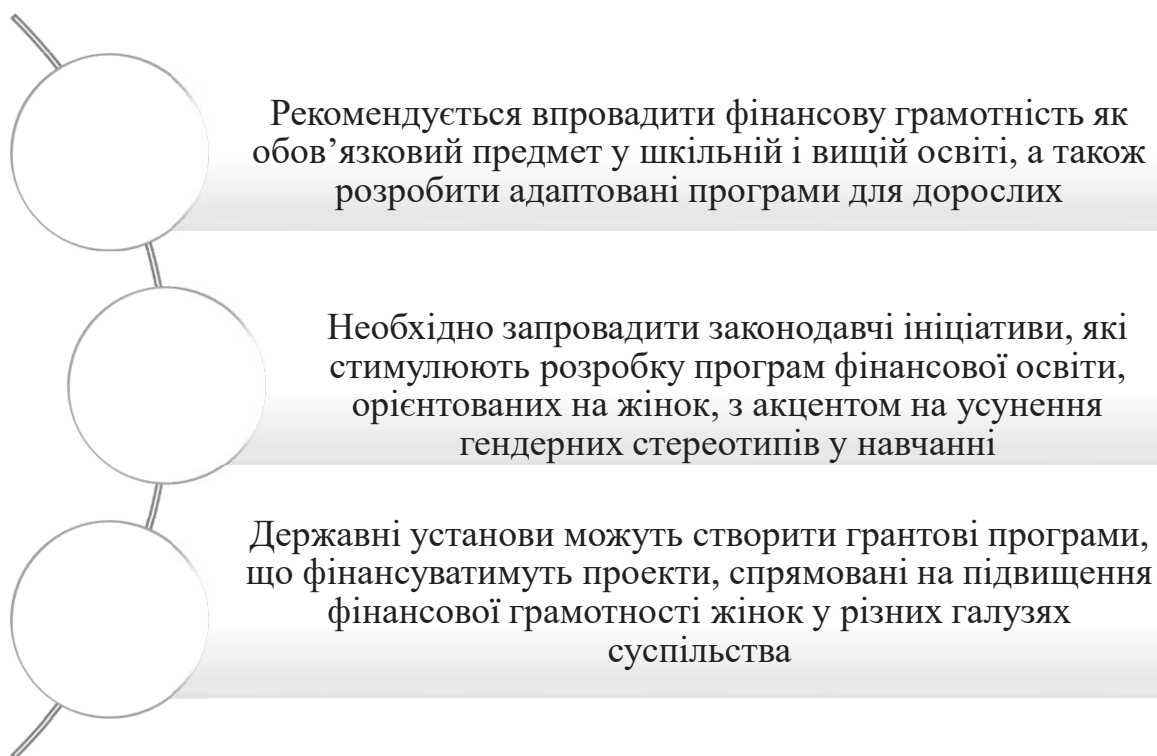

Рис. 1. Рекомендації щодо підвищення фінансової грамотності жінок

Таким чином, дослідження підтверджує, що фінансова грамотність жінок значно залежить від комплексного впливу економічних і поведінкових чинників. Виявлені факти свідчать про важливість доступу до фінансової освіти та підтримки, які здатні покращити фінансову ситуацію жінок. Результати цього дослідження можуть слугувати основою для подальших заходів, спрямованих на підтримку у досягненні фінансової автономії. Забезпечення жінок знаннями і навичками, необхідними для управління своїми фінансами, є ключовим етапом у формуванні більш справедливого і стабільного суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Аналіз економічних і поведінкових чинників, що впливають на фінансову грамотність жінок, свідчить про багатогранність даної проблематики. Встановлено, що як економічні, так і поведінкові аспекти значно формують рівень фінансової обізнаності.

По-перше, жінки, які мають стабільне фінансове становище, наприклад завдяки якісній роботі або унікальним джерелам доходу, демонструють високий рівень фінансової грамотності. Доступ до фінансових продуктів і ресурсів, таких як кредити та інвестиційні можливості, також суттєво впливає на цю грамотність.

По-друге, соціальні норми і стереотипи обмежують самооцінку жінок і їх бажання брати на себе відповідальність за фінансові рішення. Страх перед ризиком і невпевненість у власних знаннях щодо фінансів часто призводять до упущення можливостей для навчання і зростання.

Соціальний менеджмент також демонструє свою важливість у формуванні фінансової грамотності через впровадження ефективних програм навчання. Інтеграція фінансової освіти в навчальні програми, проведення тренінгів та забезпечення доступу до ресурсів сприяють створенню сприятливого середовища для жінок.

Подальші дослідження в цьому напрямі мають величезний потенціал для розвитку та вдосконалення освітніх ініціатив, які можуть покращити фінансову грамотність жінок. Кілька ключових напрямків для майбутніх досліджень включають наступне:

1. Глибинний аналіз гендерних стереотипів. Необхідно вивчити вплив соціокультурних норм на фінансову грамотність жінок, що дозволить ідентифікувати специфічні бар'єри в різних регіонах.

2. Вивчення впливу освітніх програм. Аналіз ефективності існуючих програм фінансової освіти допоможе розробити більш цілеспрямовані ініціативи, які відповідатимуть потребам жінок.

3. Розвиток системи моніторингу. Важливо створити механізми моніторингу та оцінки програм, що сприяють фінансовій грамотності, для виявлення вразливих груп жінок.

4. Взаємодія між секторами. Дослідження впливу корпоративних соціальних програм та партнерств із державними структурами на фінансову грамотність жінок є перспективним напрямком.

5. Фінансові технології. Вивчення перспектив FinTech у покращенні фінансової грамотності жінок здатне відкрити нові інформаційні та освітні можливості.

Таким чином, підвищення фінансової грамотності жінок є важливим аспектом для забезпечення їх економічної незалежності й активної участі в суспільстві. Аналіз економічних і поведінкових чинників у рамках соціального менеджменту дозволяє ідентифікувати ключові аспекти для покращення фінансової обізнаності. Подальші дослідження можуть стати основою для нових ініціатив і стратегій, спрямованих на подолання існуючих бар'єрів і досягнення гендерної рівності у фінансовій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Lusardi A., Mitchell O. S. The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. *Journal of Economic Literature*. 2014, 52(1), 5-44.
2. Nevill R. W. Financial Literacy: The Key to Financial Freedom in Retirement. *Journal of Personal Finance*. 2015, 14(1), 32-42.
3. Kumar S., Kumari V. Women and Financial Literacy: A Review of the Literature. *International Journal of Financial Studies*. 2020, 8(4), 1-13.
4. Mansor W. Z., Fen N. H. Financial Literacy Among Women: A Malaysian Perspective. *International Journal of Business and Society*. 2016, 17(1), 173-182.
5. Tinker A., Whelan S. Gender and Financial Literacy: A Critical Examination of Social Norms and Stereotypes. *Feminist Economics*. 2014, 20(3), 55-72.
6. Nawaz M., Usman A. Financial Literacy: A Study of the Economic Impact on Women. *Global Business Review*. 2018, 19(3), 635-649.
7. Hilgert M. A., Hogarth J. M., Beverly S. G. Household Financial Management: The Connection Between Knowledge and Behavior. *Federal Reserve Bulletin*. 2003, 89, 309-322.
8. Cude B. J., et al. The Role of Financial Literacy in Financial Decision-Making. *Journal of Financial Counseling and Planning*. 2006, 17(1), 43-57.
9. Beal D. J., Delpachitra S. Financial Literacy Among Australian University Students. *Economic Papers*. 2003, 22(1), 65-78.
10. OECD. Financial Literacy and Women: An Analysis of the Gender Gap. *OECD Insights*. 2015. URL: <https://www.oecd.org>.
11. Sullivan R. A. Women and Financial Inclusion: The Role of Microfinance in Empowering Women. *Journal of Business Research*. 2020, 120, 151-162.
12. World Bank. Financial Inclusion and Gender Equality: The Role of Financial

Literacy. *World Development Report*. 2014. URL: <https://www.worldbank.org>.

REFERENCES

1. Lusardi A. and Mitchell O. S. (2014), The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence, *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5-44.
2. Nevill, R. W. (2015), Financial Literacy: The Key to Financial Freedom in Retirement, *Journal of Personal Finance*, 14(1), 32-42.
3. Kumar S. and Kumari V. (2020), Women and Financial Literacy: A Review of the Literature, *International Journal of Financial Studies*, 8(4), 1-13.
4. Mansor, W. Z. and Fen, N. H. (2016), Financial Literacy Among Women: A Malaysian Perspective, *International Journal of Business and Society*, 17(1), 173-182.
5. Tinker A. and Whelan S. (2014), Gender and Financial Literacy: A Critical Examination of Social Norms and Stereotypes, *Feminist Economics*, 20(3), 55-72.
6. Nawaz M. and Usman A. (2018), Financial Literacy: A Study of the Economic Impact on Women, *Global Business Review*, 19(3), 635-649.
7. Hilgert, M. A., Hogarth, J. M. and Beverly, S. G. (2003), Household Financial Management: The Connection Between Knowledge and Behavior, *Federal Reserve Bulletin*, 89, 309-322.
8. Cude, B. J., et al. (2006), The Role of Financial Literacy in Financial Decision-Making, *Journal of Financial Counseling and Planning*, 17(1), 43-57.
9. Beal, D. J. and Delpachitra S. (2003), Financial Literacy Among Australian University Students, *Economic Papers*, 22(1), 65-78.
10. OECD (2015), Financial Literacy and Women: An Analysis of the Gender Gap, *OECD Insights*, available at: <https://www.oecd.org>.
11. Sullivan, R. A. (2020), Women and Financial Inclusion: The Role of Microfinance in Empowering Women, *Journal of Business Research*, 120, 151-162.
12. World Bank (2014), Financial Inclusion and Gender Equality: The Role of Financial Literacy, *World Development Report*, available at: <https://www.worldbank.org>.

Стаття надійшла: 20.01.2026

Стаття прийнята: 16.02.2026

Стаття опублікована: 17.03.2026